

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 18 octombrie 2017¹

Cauza C-467/16

**Brigitte Schlömp
împotriva
Landratsamt Schwäbisch Hall**

[cerere de decizie preliminară formulată de Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual Stuttgart, Germania)]

„Spațiul de libertate, securitate și justiție – Cooperare judiciară în materie civilă – Convenția de la Lugano II – Articolele 27 și 30 – Litispendență – Noțiunea «instanță»”

1. Întrebarea care se află în centrul prezentei cauze este simplă: o „instanță” este sesizată, în vederea existenței litispendenței, în sensul Convenției privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la 30 octombrie 2007, care a fost aprobată în numele Comunității prin Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008 (JO 2009, L 147, p. 1) (denumită în continuare „Convenția de la Lugano II”), atunci când o cerere privind o obligație de întreținere este depusă în fața unei autorități de conciliere, a cărei sesizare este obligatorie potrivit dreptului procedural național? Această întrebare preliminară formulată de Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual Stuttgart, Germania) va oferi Curții o ocazie rară de a interpreta prevederile Convenției de la Lugano II.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

2. În temeiul articolului 5 din titlul II („Competența judiciară”) secțiunea 2 („Competența judiciară specială”) din Convenția de la Lugano II:

„O persoană care își are domiciliul pe teritoriul unui stat obligat prin prezenta convenție poate fi acționată în justiție pe teritoriul altui stat obligat prin prezenta convenție:

[...]

2. în materia obligațiilor de întreținere:

(a) în instanțele de la locul unde este domiciliat sau își are reședința obișnuită creditorul obligației de întreținere; [...]

¹ Limba originală: engleza.

3. Secțiunea 9 din titlul II din Convenția de la Lugano II, al cărei obiect este „Litispendența și conexitatea”, cuprinde articolele 27-30 din această convenție.

4. Articolul 27 din Convenția de la Lugano II prevede:

„(1) În cazul unor cereri având același obiect, aceeași cauză și referindu-se la aceleași părți introduse la instanțe din state diferite obligate prin prezenta convenție, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(2) Dacă se stabilește competența primei instanțe sesizate, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia.”

5. Potrivit articolului 30 din aceeași convenție:

„În înțelesul prezentei secțiuni, se consideră că o instanță este sesizată:

1. la data la care actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a fost depus în instanță, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie notificat sau comunicat pârâtului, sau
2. dacă actul trebuie să fie notificat sau comunicat înainte de a fi depus în instanță, la data la care acesta este primit de autoritatea responsabilă de notificarea și comunicarea acestuia, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie depus în instanță.”

6. Articolul 62 din Convenția de la Lugano II, care se găsește în titlul V („Dispoziții generale”), prevede:

„În sensul prezentei convenții, termenul «instanță» include orice autoritate desemnată de către un stat obligat prin prezenta convenție ca având competență în domeniile care intră în sfera de aplicare a acestei convenții.”

7. Titlul VII din Convenția de la Lugano II, denumit „Relația cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului² și cu alte instrumente”, include articolul 64, care prevede următoarele:

„(1) Prezenta convenție nu aduce atingere aplicării de către statele membre ale Comunității Europene a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială și nici a modificărilor aduse acestuia, a Convenției privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Bruxelles la 27 septembrie 1968, sau a Protocolului privind interpretarea Convenției în cauză de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene, semnat la Luxemburg la 3 iunie 1971, modificate de convențiile de aderare la respectiva convenție și la respectivul protocol de către statele care au aderat la Comunitățile Europene, sau a Acordului dintre Comunitatea Europeană și Regatul Danemarcei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnat la Bruxelles la 19 octombrie 2005.

(2) Cu toate acestea, prezenta convenție se aplică în orice situație:

- (a) în materie de competență, în cazul în care pârâtul este domiciliat pe teritoriul unui stat în care se aplică prezenta convenție, dar nu și un alt act prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol, sau în care articolul 22 sau 23 din prezenta convenție conferă competență instanțelor acestui stat;

² Regulamentul din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

(b) în ce privește litispendența sau acțiunile conexe prevăzute la articolele 27 și 28, în cazul în care sunt introduse acțiuni în instanță într-un stat în care se aplică prezenta convenție, dar nu și un act prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol, precum și într-un stat în care se aplică atât prezenta convenție, cât și un act prevăzut în alineatul (1) din prezentul articol;

[...]”

Codul de procedură civilă elvețian

8. Articolul 62 alineatul (1)³ din Schweizer Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă elvețian, denumit în continuare „Codul de procedură civilă”) reglementează începutul litispendenței și este redactat după cum urmează:

„(1) Procedura se declanșează prin depunerea unei cereri de conciliere, a unei acțiuni, a unei cereri sau a unei cereri comune de divorț.”

9. Potrivit articolului 197⁴ din Codul de procedură civilă:

„Procedura pe fond trebuie precedată de o încercare de conciliere în fața unei autorități de conciliere.”

10. Articolul 209 din Codul de procedură civilă, intitulat „Autorizația de sesizare a instanței”, prevede următoarele:

„(1) În cazul în care încercarea de conciliere eșuează, autoritatea de conciliere ia act de acest fapt printr-un proces-verbal și eliberează autorizația de sesizare a instanței:

[...]

b) reclamantului [...]

(3) Reclamantul are dreptul să depună acțiunea la instanță în termen de trei luni de la data eliberării autorizației de sesizare a instanței.

[...]”

Situația de fapt, procedura și întrebarea preliminară

11. Doamna Schlömp, care are reședința în Elveția, este fiica doamnei H. S., care primește prestații de asistență socială complementară din partea Landratsamt Schwäbisch Hall (autoritatea administrativă a districtului Schwäbisch Hall), în Germania, din cauza stării sale de dependență.

12. În conformitate cu dreptul german, prestațiile aprobate de o autoritate publică trebuie să fie acordate de organismele de asistență socială, care pot însă solicita, printr-o acțiune în restituire, rambursarea acestor prestații de la copiii beneficiarului care au capacitate contributivă suficientă.

3 Articolul 62 figurează în partea 1 („Dispoziții generale), titlul 4 („Litispendența și desistarea”) din acest cod.

4 Articolul 197 figurează în partea 2 („Dispoziții speciale”), titlul 1 („Concilierea”), capitolul 1 („Domeniul de aplicare și autoritatea de conciliere”) din acest cod.

13. Pentru a formula o cerere de restituire, Landratsamt Schwäbisch Hall a depus, la 16 octombrie 2015, o cerere de conciliere cu doamna Schlömp la autoritatea de conciliere („Schlichtungsbehörde”) competentă în temeiul dreptului elvețian, și anume Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausen (Tribunalul de Pace din Reiat, Cantonul Schaffhausen, Elveția). Prin cererea de conciliere a fost solicitată o contribuție minimă de 5 000 de euro, sub rezerva modificării pretențiilor în mod corespunzător în cazul furnizării unor informații complete de către doamna Schlömp.

14. Având în vedere că părțile implicate în această procedură nu au putut ajunge la o înțelegere, Friedensrichteramt des Kreises Reiat (Tribunalul de Pace din Reiat) a emis o autorizație de sesizare a instanței la 25 ianuarie 2016, care a fost comunicată reprezentanților Landratsamt Schwäbisch Hall la 26 ianuarie 2016.

15. La 11 mai 2016, a fost introdusă în fața Kantonsgericht Schaffhausen [Tribunalul cantonal Schaffhausen] o acțiune împotriva doamnei Schlömp prin care se solicita plata unei sume egale cu pensia de întreținere minimă și furnizarea unor informații suplimentare.

16. Între timp, respectiv după inițierea procedurii de conciliere, însă înainte de sesizarea Kantonsgericht Schaffhausen (Tribunalul Cantonal, Schaffhausen), doamna Schlömp a depus o cerere în constatarea inexistenței unei obligații de întreținere în temeiul unei subrogații, prin memoriul scris din 19 februarie 2016, primit la 22 februarie 2016 la Amtsgericht (Familiengericht) Schwäbisch Hall (Tribunalul Districtual pentru familie din Schwäbisch Hall, Germania).

17. Familiengericht Schwäbisch Hall (Tribunalul Districtual pentru familie din Schwäbisch Hall), sesizat în temeiul articolului 3 litera (a) și/sau (b) din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului⁵, a statuat, prin ordonanța din 7 martie 2016, că nu este competent teritorial și a declinat cauza la 21 martie 2016 la Amtsgericht (Familiengericht) Stuttgart (Tribunalul Districtual pentru familie din Stuttgart).

18. După comunicarea cererii introductive către Landratsamt Schwäbisch Hall, la 26 aprilie 2016, acesta din urmă a solicitat, la 17 mai 2016, respingerea cererii, întrucât situația de litispendență a procedurii desfășurate în Elveția se opunea examinării cererii formulate în fața Amtsgericht (Familiengericht) Stuttgart (Tribunalul Districtual pentru familie din Stuttgart). Din acest motiv, potrivit articolului 27 alineatul 1 din Convenția de la Lugano II, instanța germană trebuia să suspende procedura.

19. Doamna Schlömp se opune suspendării întrucât Schlichtungsbehörde (autoritatea de conciliere) nu este o „instanță” în sensul Convenției de la Lugano II.

20. În contextul acestei proceduri, prin ordonanța din 8 august 2016, primită la Curte la 22 august 2016, Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual Stuttgart) a adresat Curții următoarea întrebare preliminară:

„O autoritate de conciliere de drept elvețian intră sub incidența noțiunii «instanță» în cadrul domeniului de aplicare al articolelor 27 și 30 din [Convenția de la Lugano II]?”

21. Părțile din litigiile principale, precum și guvernul elvețian și Comisia Europeană au depus observații scrise. Doamna Schlömp, guvernul elvețian și Comisia Europeană au prezentat și observații orale în ședința din 5 iulie 2017.

⁵ Regulamentul din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO 2009, L 7, p. 1).

Analiză

22. Prin intermediul întrebării dacă o „Schlichtungsbehörde” (autoritate de conciliere) de drept elvețian intră sub incidența noțiunii „instanță” în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II, instanța de trimitere urmărește în esență să se stabilească dacă, într-o cauză precum cea din procedura principală, o instanță a fost sesizată în sensul articolului 27 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II.

Observații preliminare

23. Jurisprudența Curții în ceea ce privește regimul prevăzut de Convenția de la Lugano II este relativ limitată⁶, având în vedere că nu a fost competentă în privința Convenției de la Lugano din 1998⁷ și că au existat puține cauze de la intrarea în vigoare, la 1 ianuarie 2010, a Convenției de la Lugano II⁸. Întrucât scopul Convenției de la Lugano II constă în consolidarea cooperării juridice și economice prin extinderea la părțile contractante a principiilor prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001⁹, această convenție trebuie văzută pe fondul unei interacțiuni constante între regimul Bruxelles și regimul Lugano.

24. Astfel, Curtea a statuat deja că scopul Convenției de la Lugano II este același ca cel al Regulamentului nr. 44/2001. Dispozițiile lor pun în aplicare același sistem, în special prin utilizarea acelorași reguli de competență, care asigură coerența între cele două instrumente juridice¹⁰.

25. În măsura în care Regulamentul nr. 44/2001 înlocuiește Convenția de la Bruxelles¹¹, interpretarea dată de Curte dispozițiilor acestei convenții este valabilă și pentru dispozițiile regulamentului amintit atunci când dispozițiile acestor instrumente ale Uniunii pot fi considerate ca fiind echivalente¹². Același lucru este valabil și în cazul Regulamentelor nr. 44/2001 și nr. 1215/2012¹³.

26. În opinia noastră, același paralelism de interpretare ar trebui, în principiu, să se aplice și între „regimul Bruxelles”, și anume Convenția de la Bruxelles și Regulamentele nr. 44/2001 și nr. 1215/2012, pe de o parte, și Convenția de la Lugano II, pe de altă parte. Suntem conștienți de faptul că, spre deosebire de „regimul Bruxelles”, Convenția de la Lugano II nu cuprinde numai state membre

6 În Avizul 1/03 (Noua Convenție de la Lugano) din 7 februarie 2006 (EU:C:2006:81), Curtea a constatat că încheierea Convenției de la Lugano II intra în sfera de competență exclusivă a Comunității Europene (de la acel moment). În Hotărârea din 4 decembrie 2014, H (C-295/13, EU:C:2014:2410, punctul 32), Curtea s-a referit la delimitarea domeniului de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO 2000, L 160, p. 1), pe de o parte, față de cel al Regulamentului nr. 44/2001, precum și, pe de altă parte, față de cel al Convenției de la Lugano și a statuat că, în ceea ce privește această delimitare, ultimele două instrumente trebuie interpretate în același fel.

7 Convenția de la Lugano din 16 septembrie 1988 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (88/592/CEE) (JO 1988, L 319, p. 9).

8 Trebuie precizat că Convenția de la Lugano II a intrat în vigoare la acea dată pentru Uniunea Europeană, Danemarca (care este parte în nume propriu din cauza clauzei sale de excludere în materie civilă) și Norvegia. În ceea ce privește Elveția, intrarea în vigoare a avut loc un an mai târziu, la 1 ianuarie 2011. Pentru a completa imaginea, în ceea ce privește Islanda, convenția a intrat în vigoare la 1 mai 2011.

9 Care a fost între timp înlocuit prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

10 A se vedea Avizul 1/03 (Noua Convenție de la Lugano) din 7 februarie 2006 (EU:C:2006:81, punctul 152). În plus, aceasta reiese din considerentul (4) al Deciziei Consiliului din 27 noiembrie 2009 privind încheierea Convenției de la Lugano (2009/430/CE) (JO 2009, L 147, p. 1), în care se precizează că, în lumina paralelismului dintre regimurile Convențiilor de la Bruxelles și de la Lugano II, normele Convenției de la Lugano II ar trebui adaptate la normele Regulamentului nr. 44/2001, astfel încât hotărârile să se bucure de același nivel de recunoaștere în circuitul juridic între statele membre ale UE și statele AELS în cauză.

11 Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convenții succesive privind aderarea altor state membre la convenția respectivă.

12 A se vedea Hotărârea din 16 iunie 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, punctul 22 și jurisprudența citată).

13 A se vedea Hotărârea din 16 noiembrie 2016, Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881, punctul 26).

ale Uniunii. Cu toate acestea, având în vedere că rațiunea și obiectul clar definit al Convenției de la Lugano II converg în mod clar spre cele ale regimului Bruxelles¹⁴, nu vedem, în principiu, niciun motiv care să se opună să se stabilească analogia între dispozițiile echivalente ale Convenției de la Lugano II și cele ale Regulamentelor nr. 44/2001 și nr. 1215/2012.

27. În plus, articolul 1 din Protocolul 2 la Convenția de la Lugano II privind interpretarea uniformă a convenției și comitetul permanent¹⁵ prevede că orice instanță care aplică și interpretează această convenție trebuie să ia în considerare în mod corespunzător principiile enunțate în orice hotărâre relevantă referitoare la dispoziția (dispozițiile) în cauză sau la oricare altă (alte) dispoziție (dispoziții) similară (similare) din Convenția de la Lugano din 1988 și la actele menționate la articolul 64 alineatul (1) din convenție pronunțate de către instanțele din statele obligate prin această convenție sau de către Curtea de Justiție. Articolul 64 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II face trimitere la Regulamentul nr. 44/2001. Deducem de aici că instanțele vizate, inclusiv Curtea de Justiție, sunt ținute din punct de vedere juridic să asigure o interpretare convergentă a dispozițiilor echivalente¹⁶.

Aplicabilitatea Convenției de la Lugano II

28. În conformitate cu articolul 64 alineatul (2) litera (b) din Convenția de la Lugano II, aceasta se aplică, în orice caz, în ceea ce privește litispendența sau acțiunile conexe prevăzute la articolele 27 și 28, atunci când sunt introduse acțiuni în instanță într-un stat în care se aplică această convenție, dar nu și un act prevăzut la articolul 64 alineatul (1) din această convenție, precum și într-un stat în care se aplică atât această convenție, cât și un act prevăzut la articolul 64 alineatul (1) din aceeași convenție.

29. Articolul 64 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II, la rândul său, se referă la Regulamentul nr. 44/2001, precum și la orice modificare a acestuia.

30. La momentul elaborării și apoi al adoptării Convenției de la Lugano II, Regulamentul nr. 44/2001 reglementa obligațiile de întreținere. Faptul că Regulamentul nr. 4/2009, care a fost adoptat ulterior¹⁷, nu este menționat în articolul 64 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II este, în consecință, irelevant¹⁸.

14 În plus, cele trei state care nu sunt membre ale Uniunii și care sunt supuse acestei convenții sunt toate strâns legate de piața internă, fie ca membri ai Spațiului Economic European (Islanda și Norvegia), fie prin acorduri bilaterale detaliate (Elveția).

15 JO 2007, L 339, p. 27.

16 Aceasta reiese și din ultimul considerent al Protocolului nr. 2, potrivit căruia înaltele părți contractante doresc să prevină interpretările divergente și să obțină o interpretare cât mai uniformă posibil a dispozițiilor Convenției de la Lugano II și ale Regulamentului nr. 44/2001 care sunt reproduse în mare parte în Convenția de la Lugano II.

17 Potrivit articolului 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 4/2009, în materie de obligații de întreținere în statele membre, competența revine instanței de la locul în care pârâtul are reședința obișnuită.

18 Prin urmare, trimiterea la Regulamentul nr. 44/2001 ar trebui înțeleasă astfel încât să vizeze și Regulamentul nr. 4/2009, având în vedere că articolul 68 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009 prevede că regulamentul respectiv modifică Regulamentul nr. 44/2001 prin înlocuirea dispozițiilor din acest din urmă regulament aplicabile în materie de obligații de întreținere. Aceasta reiese și din considerentul (44) al Regulamentului nr. 4/2009, potrivit căruia Regulamentul nr. 4/2009 ar trebui să modifice Regulamentul nr. 44/2001 prin înlocuirea dispozițiilor regulamentului respectiv aplicabile obligațiilor de întreținere și, sub rezerva dispozițiilor tranzitorii din Regulamentul nr. 4/2009, statele membre ar trebui să aplice în materie de obligații de întreținere dispozițiile acestuia privind competența, recunoașterea și forța executorie, executarea hotărârilor și asistența judiciară, în locul celor prevăzute în Regulamentul nr. 44/2001, începând cu data aplicării Regulamentului nr. 4/2009.

Litispendență

31. Astfel cum rezultă din cererea de decizie preliminară, cele două proceduri sunt identice întrucât au aceeași cauză, au același obiect și se poartă între aceleași părți. Cauza acțiunii cuprinde faptele și normele invocate ca temei juridic al acțiunii¹⁹, iar obiectul acțiunii reprezintă scopul pe care acțiunea îl are în vedere²⁰. Este suficient ca acțiunile să aibă, în esență, același obiect, fără a fi necesar ca cererile să fie în întregime identice²¹. Curtea s-a pronunțat de asemenea asupra situației opuse, în care o cerere care a fost introdusă în vederea constatării lipsei răspunderii a fost urmată de o cerere în despăgubire²². În această privință, a doua acțiune are același obiect ca prima din moment ce problema existenței sau a inexistenței răspunderii este punctul central al procedurii. Faptul că concluziile celor două cereri sunt diferite nu înseamnă că cele două litigii au obiecte diferite²³.

32. Prin urmare, atât acțiunea introdusă în Elveția, prin care se solicită plata unei sume de bani și furnizarea de informații, cât și cererea în constatarea lipsei răspunderii introdusă în Germania se întemeiază pe aceeași situație de fapt, și anume pe aceeași obligație de întreținere care rezultă dintr-o legătură de rudenie concretă, de unde derivă chestiunea existenței și a întinderii unei obligații de întreținere a doamnei Schlöpmp în temeiul unei subrogații legale.

33. Independent de Convenția de la Lugano II, în conformitate cu legislația elvețiană, în cauză a fost sesizată o instanță, astfel că există în mod clar o situație de litispendență. În conformitate cu articolul 62 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, procedura se declanșează, *inter alia*, prin depunerea unei cereri de conciliere sau a unei acțiuni. Articolul 9 alineatul (2) din Codul federal elvețian privind dreptul internațional privat statuează de asemenea că, pentru a determina momentul la care o instanță din Elveția este sesizată, data efectuării primului act necesar pentru introducerea acțiunii este decisivă, iar cererea de conciliere este suficientă.

34. Ce prevăd însă dispozițiile privind litispendența din Convenția de la Lugano II?

35. Rațiunea acestor dispoziții este de a preveni pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile în diferite state contractante²⁴. În acest scop, Convenția de la Lugano II prevede un mecanism destinat să limiteze riscul desfășurării unor proceduri paralele în diferite state contractante.

36. În temeiul articolului 27 alineatul (1) din Convenția de la Lugano, în cazul în care cereri având același obiect și aceeași cauză și referindu-se la aceleași părți sunt introduse la instanțe din state diferite obligate prin această convenție, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate. Articolul 27 alineatul (2) din Convenția de la Lugano II precizează că, dacă se constată că prima instanță sesizată este competentă, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia.

37. Articolul 27 din Convenția de la Lugano II conține, prin urmare, un sistem de tipul „primul venit, primul servit” în favoarea instanței mai întâi sesizate. Această dispoziție obligă o instanță care nu a fost sesizată prima să suspende judecarea cauzei.

19 A se vedea Hotărârea din 6 decembrie 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, punctul 39). Trebuie menționat că nici versiunea în limba engleză, nici cea în limba germană a articolului 27 din Convenția de la Lugano II nu fac, spre deosebire de o parte din celelalte versiuni lingvistice, o distincție între „cauza” și „obiectul” unei acțiuni. Versiunea în limba engleză se limitează să evoce „cauza”, în timp ce versiunea în limba germană se referă la „Anspruch”.

20 A se vedea Hotărârea din 6 decembrie 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, punctul 41).

21 A se vedea Hotărârea din 8 decembrie 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528, punctul 17). Astfel, pe baza acestor criterii, Curtea a statuat că litigiile erau identice, deși prima cerere se referea la executarea unui contract, iar cea de a doua cerere privea, dimpotrivă, anularea sau rezoluțiunea contractului respectiv; a se vedea Hotărârea din 8 decembrie 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528, punctul 16).

22 A se vedea Hotărârea din 6 decembrie 1994, Tatry (C 406/92, EU:C:1994:400, punctul 43).

23 *Ibidem*.

24 A se vedea Mabillard, R., în Oetiker, Chr., Weibel, Th. (editori), *Basler Kommentar Lugano-Übereinkommen*, ediția a doua, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2016, art. 27, punctul 1.

38. *Când* este o instanță prima sesizată este problema abordată la articolul 30 din Convenția de la Lugano II.

39. Această dispoziție prevede la punctul 1 că se consideră că o instanță este sesizată la data la care actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a fost depus în instanță, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie notificat sau comunicat pârâtului.

40. Sistemul anterior de stabilire a litispendenței în temeiul Convenției de la Lugano din 1988 nu conținea o dispoziție comparabilă cu articolul 30 din Convenția de la Lugano II. Nu a existat o definiție independentă a momentului la care o acțiune ar trebui considerată pendinte în fața unei instanțe. În consecință, momentul la care trebuia să se considere că o instanță era sesizată cu o acțiune trebuia determinat în conformitate cu dreptul național²⁵.

41. În consecință, în temeiul Convenției de la Lugano II²⁶, există în prezent o definiție autonomă a momentului la care o instanță este sesizată prima.

Procedura de conciliere

42. Cu toate acestea, nici articolul 27, nici articolul 30 din Convenția de la Lugano II nu conțin nicio indicație cu privire la modul în care trebuie să se procedeze într-o situație în care dreptul național impune ca o procedură judiciară să fie precedată de o procedură de conciliere.

43. Deși modul de redactare a acestor dispoziții („prima instanță sesizată” și „depus în instanță”) poate să pară clar, considerăm că nu ar trebui să ne concentrăm schematic asupra termenului „instanță”, ci mai degrabă să interpretăm procedura stabilită de aceste dispoziții de manieră funcțională.

44. Într-o astfel de situație, nu credem că ar trebui să se considere că numai dreptul național poate stabili dacă există sau nu există litispendență. Așa cum dovedește introducerea articolului 30 din Convenția de la Lugano II, există o tendință de creștere a „autonomiei” dispozițiilor privind litispendența. Revenirea la dreptul național cu privire la unele chestiuni de importanță crucială ar contraveni unei astfel de evoluții.

45. Nu credem nici că ar trebui să se adopte o lectură formalistă și statică a termenului „instanță” de la articolele 27 și 30 din Convenția de la Lugano II, astfel încât să se excludă în mod automat procedurile în fața unor autorități care nu au calitatea de „instanțe” în sensul abstract al termenului.

46. Soluția la această problemă se află, în opinia noastră, între aceste două posibilități extreme descrise mai sus. Ar trebui adoptată o interpretare funcțională.

47. Prin urmare, ar trebui să se accepte o situație de litispendență în cazul în care, precum în speța de față, o procedură de conciliere reprezintă o primă etapă obligatorie care trebuie urmată înainte de introducerea unei cauze în fața unei instanțe și în care o procedură de conciliere și o procedură ulterioară în fața unei instanțe sunt considerate ca fiind două părți distincte (și complementare) ale procedurii judiciare. În opinia noastră, aceasta este singura modalitate de a respecta logica prevederilor Convenției de la Lugano II privind litispendența, care este aceea că prima instanță sesizată soluționează cauza.

²⁵ A se vedea Hotărârea din 7 iunie 1984, Zelger (129/83, EU:C:1984:215, punctul 15).

²⁶ Care, în această privință, reia în mod printre altele articolul 30 din Regulamentul nr. 44/2001. Cu privire la această dispoziție, a se vedea Hotărârea din 4 mai 2017, HanseYachts (C-29/16, EU:C:2017:343, punctul 30), în care Curtea subliniază că această dispoziție urmărește să reducă problemele și incertitudinile juridice determinate de o varietate largă de reglementări existente în statele membre pentru a determina momentul la care o instanță a fost sesizată, introducând o normă de fond care permite identificarea simplă și uniformizată a respectivului moment.

48. În consecință, considerăm că este lipsit de importanță dacă o Schlichtungsbehörde este sau nu este o „instanță” în sensul abstract al termenului. Într-o situație precum cea din speța de față, în cazul în care autoritatea emite o autorizație de sesizare a instanței, ceea ce este esențial este ca procedura în fața sa să constituie o parte integrantă a procedurii în fața unei instanțe (obișnuite). Prin urmare, sesizarea Schlichtungsbehörde echivalează cu sesizarea unei instanțe în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II.

49. Totuși, ca și Comisia în observațiile sale, am dori să adăugăm un alt criteriu: în cazul în care nu se ajunge la un acord în fața Schlichtungsbehörde, iar aceasta din urmă acordă reclamantului autorizația de sesizare a instanței, dându-i dreptul să depună acțiunea în instanță în termen de trei luni, va exista litispendență doar dacă reclamantul a întreprins toate măsurile necesare pentru a continua procedura în fața unei instanțe.

50. De asemenea, trebuie adăugat că majoritatea jurisprudenței și doctrinei elvețiene urmează abordarea funcțională propusă de noi, considerând că momentul sesizării Schlichtungsbehörde reprezintă momentul determinant în temeiul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II²⁷. Mai mult, High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Secția Chancery], a urmat de asemenea această abordare într-o cauză care implica o Schlichtungsbehörde²⁸.

51. În concluzie, o instanță, în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II, este deci sesizată atunci când, în împrejurări precum cele din fața instanței de trimitere, este sesizată Schlichtungsbehörde. Orice altă abordare ar pune în mod sistematic în dezavantaj partea care dorește să introducă cereri într-o țară cu un sistem precum cel din cauza de față. Aceasta ar putea reprezenta o problemă în ceea ce privește egalitatea de arme între părți.

52. În consecință, propunem să se răspundă la întrebarea instanței de trimitere că, într-o situație precum cea din acțiunea principală, în care o procedură de conciliere este o etapă obligatorie care trebuie urmată înainte ca o cerere să poată fi introdusă în fața unei instanțe și în care procedura de conciliere și procedura ulterioară în fața instanței sunt considerate ca fiind două părți distincte ale procedurii judiciare, o instanță este sesizată, în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II, la momentul sesizării autorității de conciliere, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins toate măsurile necesare de care este ținut pentru a continua procedura în fața unei instanțe.

Schlichtungsbehörde este o „instanță”?

53. În consecință, nu este necesar să se analizeze dacă, în termeni abstracti, Schlichtungsbehörde, astfel cum este prevăzută de legea procedurală civilă elvețiană, constituie o instanță în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II. Analiza care urmează se întemeiază, așadar, doar pe o bază ipotetică.

54. În timp ce doamna Schlömp consideră că Schlichtungsbehörde nu este o „instanță” în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II, guvernul elvețian consideră contrariul. În ceea ce privește Comisia, această instituție nu răspunde în termeni abstracti la această întrebare, întrucât se concentrează numai pe întrebarea dacă există sau nu există o situație de litispendență.

27 A se vedea Kren Kostkiewicz, J., *LugÜ (Kommentar)*, orell füssli Verlag, Zürich, 2015, art. 30, punctul 3; Bucher, A., în Bucher, A. (editor), *Convention de Lugano*, Basel, 2011, art. 30, punctul 4; Dasser, F., în Dasser, F., Oberhammer, P. (editori), *Lugano-Übereinkommen (LugÜ)*, ediția a doua, Stämpfli Verlag AG, Berna, 2011, art. 27, punctul 21; Mabillard, R., *op. cit.*, art. 30, punctul 11. În ceea ce privește echivalentul funcțional din Regulamentul nr. 1215/2012, a se vedea Fentiman, R., în Magnus, U., Mankowski, P. (editori), *Brussels I bis Regulation*, Verlag Otto Schmidt, art. 32, punctul 6. Problema rămâne deschisă pentru Leible, S., în Rauscher, Th., (editor), *Brüssel la-VO*, ediția a patra, Verlag Otto Schmidt, Köln, 2016, art. 29, punctul 6.

28 Hotărârea din 6 august 2014, Lehman Brothers Finance AG v Klaus Tschira Stiftung GmbH & Anor [2014] EWHC 2782 (Ch).

55. În acest stadiu este necesar să se analizeze mai îndeaproape competența și tipurile de decizii ale Schlichtungsbehörde. În conformitate cu dispozițiile relevante din Codul de procedură civilă elvețian, există patru modalități posibile de a pune capăt unei proceduri de conciliere²⁹. În primul rând, un acord încheiat între părți³⁰ are efectul unei decizii obligatorii³¹. În al doilea rând – ca în litigiul principal –, dacă nu se ajunge la un acord între părți, Schlichtungsbehörde înregistrează acest fapt și acordă autorizația de sesizare a instanței³². În al treilea rând, pentru creanțele care nu depășesc 2 000 de franci elvețieni (CHF), Schlichtungsbehörde emite o hotărâre obligatorie în primă instanță³³. În al patrulea rând, pentru creanțe care nu depășesc, în general, 5 000 CHF (adică în litigii precum litigiul principal), Schlichtungsbehörde înaintează părților o propunere de hotărâre, care devine hotărâre obligatorie dacă părțile nu o contestă în termen de 20 de zile.

56. Fără a fi necesar să se definească într-o manieră abstractă noțiunea „instanță” care figurează la articolele 27 și 30 din Convenția de la Lugano II, este dificil să se nege o astfel de calitate unei autorități precum Schlichtungsbehörde, pentru simplul motiv că o astfel de autoritate, care este în întregime reglementată de Codul de procedură civilă, emite decizii obligatorii³⁴.

57. Convenția de la Lugano II nu conține o definiție pozitivă a ceea ce constituie o „instanță”, dat fiind că este, am spune, aproape imposibil să se furnizeze o astfel de definiție într-un text legislativ succint. Nici Regulamentele nr. 44/2001 și nr. 1215/2012 nu conțin vreuna.

58. Cu toate acestea, noțiunea „instanță” din Convenția de la Lugano II diferă de cea din Regulamentele nr. 44/2001 și nr. 1215/2012, întrucât această convenție conține un articol care nu are niciun echivalent în ultimele două instrumente: articolul 62 din Convenția de la Lugano II prevede că termenul „instanță” include orice autoritate desemnată de către un stat obligat prin această convenție ca având competență în domeniile care intră în sfera de aplicare a convenției. Conform Raportului explicativ al profesorului Pocar privind Convenția de la Lugano II³⁵, textul articolului 62 din Convenția de la Lugano II urmărește să dea o semnificație mai largă noțiunii „instanță” decât dispoziția comparabilă prevăzută de Convenția de la Lugano din 1988³⁶. Astfel, articolul Va din Protocolul nr. 1 la Convenția de la Lugano din 1988³⁷ a inclus în mod expres autoritățile administrative daneze, islandeze și norvegiene în termenul „instanță”. Astfel cum precizează Raportul explicativ al profesorului Pocar privind Convenția de la Lugano II, „[s]pre deosebire de dispoziția specifică ce figurează la articolul Va din Protocolul nr. 1 – și dispoziția corespunzătoare de la articolul 62 din Regulamentul «Bruxelles I» –, noul articol 62 are un caracter general și acoperă chiar și alte autorități administrative decât cele care există în prezent”³⁸.

29 A se vedea articolele 208-212 din Codul de procedură civilă elvețian.

30 Sub forma unei tranzacții, a unei achiesări sau a unei renunțări necondiționate la acțiune; a se vedea articolul 208 alineatul (1) din Codul de procedură civilă.

31 A se vedea articolul 208 alineatul (2) din Codul de procedură civilă.

32 A se vedea articolul 209 din Codul de procedură civilă.

33 A se vedea articolul 212 alineatul (1) din Codul de procedură civilă.

34 Desigur, în prima și în cea de a treia situație descrise la punctul anterior, și anume (1) atunci când se ajunge la un acord: tranzacție, achiesare sau renunțarea necondiționată la acțiune, care, în temeiul articolului 208 alineatul 2 din Codul de procedură civilă, este obligatorie, sau (2) atunci când valoarea litigiului nu depășește 2 000 CHF.

35 Evident, acest raport are un caracter explicativ și nu este obligatoriu din punct de vedere juridic. Cu toate acestea, se recurge la el în susținerea motivării unor hotărâri ale Curții (a se vedea Hotărârea din 21 mai 2015, El Majdoub, C-322/14, EU:C:2015:334, punctul 34) sau de către avocații generali (a se vedea de exemplu Concluziile avocatului general Jääskinen prezentate în cauza CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2014:2443, nota de subsol 115).

36 A se vedea Raportul explicativ al profesorului Pocar referitor la Convenția privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la Lugano la 30 octombrie 2007 (JO 2009, C 319, p. 1, punctul 175)

37 Referitor la anumite probleme de competență, de procedură și de executare.

38 A se vedea Raportul explicativ al profesorului Pocar, *op. cit.*

59. În consecință, sub imperiul Convenției de la Lugano II, se recunosc în prezent „instanțele” care trebuie să aplice convenția mai degrabă prin funcțiile pe care le exercită decât prin clasificarea formală efectuată în temeiul dreptului național³⁹. Chiar dacă considerăm că logica articolului 62 din Convenția de la Lugano este de a include în noțiunea „instanță” autoritățile care în unele state se află complet în afara sistemului judiciar⁴⁰, nu se poate nega că această dispoziție a fost concepută să fie interpretată în sens larg și că statele membre au dreptul de a desemna autoritățile care să fie competente în materiile care intră sub incidența Convenției de la Lugano II⁴¹.

60. În consecință, considerăm că o autoritate care are competențele unei Schlichtungsbehörde și care este desemnată de un stat membru pentru a exercita funcții judiciare constituie efectiv o „instanță” în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II.

Concluzii

61. În lumina considerațiilor care precedă, propunem să se răspundă la întrebarea adresată de Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual Stuttgart, Germania) după cum urmează:

„Într-o situație precum cea din litigiul principal, în care o procedură de conciliere este o etapă obligatorie care trebuie urmată înainte ca o cerere să poată fi introdusă în fața unei instanțe și în care procedura de conciliere și procedura ulterioară în fața instanței sunt considerate ca fiind două părți distincte ale procedurii judiciare, o instanță este sesizată, în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la 30 octombrie 2007, care a fost aprobată în numele Comunității prin Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008, la momentul sesizării autorității de conciliere, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins toate măsurile necesare de care este ținut pentru a continua procedura în fața unei instanțe.”

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ Și care, spre deosebire de Schlichtungsbehörde, nu sunt integrate într-un fel sau altul în sistemul jurisdicțional.

⁴¹ În consecință, nu este imposibil ca un organism care nu are calitatea de „instanță” în cadrul regimului Bruxelles să poată avea această calitate în cadrul regimului Convenției de la Lugano II. În ceea ce privește noțiunea „instanță” în sensul Regulamentului nr. 1215/2012, a se vedea Hotărârea din 9 martie 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), și Concluziile avocatului general Bobek prezentate în aceeași cauză (C-551/15, EU:C:2016:825, punctul 68 și urm.).